

General | | Actualitzat el 24/12/2021 a les 11:00

Per què caguem el tió per Nadal?

Ens remuntem als orígens d'aquesta estimada tradició que fascina grans i petits

[inicicentrareport]Una de les figures més emblemàtiques de **Nadal** i més present en la majoria de llars de Catalunya és el **tió**, també dit **soca** a les terres de Lleida, **tronc** al Pirineu, **tronca** a la Franja de Ponent i **sòc** o cachafuòc a Occitània.

Any rere any les criatures el fa cagar, seguint una tradició que es remunta segles enrere i que està vinculada amb la **natura**, el solstici d'hivern i la **fertilitat**. Algunes ho fan el 24 de desembre al vespre i d'altres el mateix dia de Nadal.

[GotaVerdaPle] D'on ve la tradició? Originàriament el tió estava destinat a donar **escalfor i llum** a les llars per suportar la cruïsa de l'hivern. Per Nadal contraïa la **capacitat màgica** de regalar **llaminadures i llepolies**, simbolitzant l'abundància per sobreviure els rigors del fred. Es picava per estimular que donés fruits i augurava el renaixement de la natura després de l'hivern.

Antigament també era costum **llençar-lo al foc**, però la desaparició de les llars de foc en cases i pisos ha fet decaure la crema i, de retruc, el ritual que se celebrava amb les cendres, utilitzades com a elements de protecció contra les tempestes i les plagues.

L'etnòleg i folklorista **Joan Amades** explica al "Costumari català" algunes de les activitats que es feien a les masies catalanes a meitats del segle XX i que es basaven en una teatralització de l'arribada del tió com si fos una figura celestial. Els avis instaven la mainada a sortir al pati per veure com aterrava el tió del cel. I realment ho feia, perquè es llençava des de dalt de la teulada.

Amb el tronc ja a casa, se l'alimentava i tapava perquè no agafés fred i pogués preparar-se per donar fruits. Per fer-ho, els nens i nenes havien de **picar-li el llom** tot entonant una cançó, que amb el temps i en funció de les zones geogràfiques s'ha anat modificant.

Com en totes les tradicions, els **interessos comercials** han anat incorporant variacions a aquest costum. S'ha humanitzat el tió, pintant-li la cara i posant-li una barretina, i fins i tot en alguns llocs se n'ha modificat el nom per "cagatió".

Actualment, a l'entorn d'aquesta festa nadalenca es fan moltes coses de les quals no se'n diu res als llibres. No està documentada enlloc, per exemple, l'activitat d'**anar-lo a buscar al bosc** com es fa ara, perquè antigament eren els tions els que arribaven a les cases. Ni tampoc hi ha cap referència als grans regals que alguns troncs caguen actualment. Les bicicletes i els ginys electrònics han substituït les pega dolces i xocolatines d'abans, quan tots els tions eren diferents entre ells i no es trobaven massivament a les fires nadalenes.

Amb tot, l'antiga tradició perviu amb força a les llars de Catalunya i segueix despertant la curiositat de països d'arreu del món. Però **no exempta de crítica**, perquè algunes corrents de criança i educació ja han reflexionat sobre la necessitat de **deixar enrere el costum de picar-lo**, entenent que és un gest violent que pot ser fàcilment substituït per accions més festives com pot ser ballar o cantar a l'entorn del tronc. En aquesta línia, algunes escoles han proposat als seus alumnes algunes variacions.

Revisar les tradicions no és fàcil perquè com expliquem en aquest article estan carregades de simbolisme i d'història. Sempre hi ha el temor que s'acabi desvirtuant-ne el sentit i, per això, qualsevol revisió desperta **adhesions i recels**. Sigui com sigui, el que és innegable és que aquesta és una festa arrelada i molt estimada, tant pels més grans com per als més petits.

[ficentrareport]